

MEHMONHONA XO‘JALIGIDA KADRLAR SALOHIYATINI OSHIRISHDA TA’LIM VA AMALIYOT UYG‘UNLIGI

Maxkamova Maftuna Tojiddinovna

Bo‘stonliq turizm va madaniy meros texnikumi o‘qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolaning maqsadi mehmonxona xo‘jaligida kadrlar salohiyatini oshirishda ta‘lim va amaliyot uyg‘unligini o‘rganish, bu sohada mavjud bo‘lgan muammolarni aniqlash va samarali yechimlarni taklif etishdan iborat. Usul: Tadqiqotda tizimli tahlil, so‘rovnomalar, mutaxassislar bilan suhbatlar va statistik ma‘lumotlarni qiyosiy tahlil qilish usullaridan foydalanildi. Natija: Tadqiqot natijasida ta‘lim muassasalari va mehmonxona korxonalarini o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, amaliy dasturlarni takomillashtirish kadrlar tayyorlash sifatini sezilarli darajada oshirishi aniqlandi. Xulosa: Mehmonxona xo‘jaligida raqobatbardosh kadrlar tayyorlash uchun ta‘lim va amaliyotni uyg‘unlashtirish zaruriy shart bo‘lib, bu sohada rivojlanishga olib keladi.*

Kalit so‘zlar: *mehmonxona xo‘jaligi, kadrlar salohiyati, ta‘lim-amaliyot uyg‘unligi, kasbiy tayyorlash, turizm industriyasi, malaka oshirish.*

Kirish qismi

Xalqaro turizm tashkiloti rahbari Zurab Pololikashvili o‘z nutqida shuni ta‘kidlagan: "Turizm - bu nafaqat iqtisodiy o‘sish, balki madaniyatlararo muloqot va tinchlik manbai hisoblanadi". Bugungi globallashtirilgan dunyoda turizm sohasi tez rivojlanmoqda, ayniqsa, O‘zbekiston kabi boy madaniy merosga ega bo‘lgan mamlakatlar uchun bu soha iqtisodiyotning asosiy tarmoqlaridan biriga aylanmoqda. Mehmonxona xo‘jaligi turizm industriyasining asosiy tarkibiy qismi bo‘lib, uning rivojlanishi yuqori malakali kadrlar tayyorlashga bog‘liq. Biroq, amaliyot shuni ko‘rsatadiki, kasbiy ta‘lim muassasalarida tayyorlanayotgan mutaxassislar ko‘pincha real ish jarayonlariga tayyor emaslar. Ushbu maqola mehmonxona xo‘jaligida kadrlar salohiyatini oshirishda ta‘lim va amaliyot uyg‘unligi muammolarini yoritadi va bu sohada ishlaydigan mutaxassislar, ta‘lim muassasalari rahbarlari va mehmonxona menejerlari uchun foydali tavsiyalar taklif etadi.

Asosiy qism

Mehmonxona xo‘jaligi - bu tez o‘zgaruvchan, mijozlar talablari doimiy ravishda rivojlanib boradigan dinamik soha. Shu sababli, bu sohada ishlaydigan mutaxassislar nafaqat nazariy bilimlar, balki keng amaliy ko‘nikmalar va zamonaviy texnologiyalarni egallashlari zarur. Amaliyot shuni ko‘rsatadiki, ta‘lim muassasalarida o‘qitilayotgan dasturlar ko‘pincha amaliyot talablaridan ancha orqada qolmoqda.

Ta‘lim va amaliyot o‘rtasidagi uzilish muammosi. Ko‘pgina kasbiy kollejlarda va texnikumlarda mehmonxona xo‘jaligi mutaxassislarini tayyorlash dasturlari an‘anaviy usullar asosida tuzilgan. Talabalar nazariy bilimlarni yaxshi egallashsa-da, ularning amaliy

tajribasi cheklangan bo‘ladi. Masalan, front-offise xizmati, mehmonlarni qabul qilish, bron qilish tizimlari bilan ishlash kabi muhim jarayonlar ko‘pincha simulyatsiya qilingan sharoitda o‘rgatiladi, real mehmonxona muhitida emas.

Bunga yechim sifatida "ikki tomonlama ta'lim" modelini joriy etishni taklif qilamiz. Ushbu modelda talabalar ma'lum muddat ta'lim muassasasida nazariy bilim olishadi, keyin esa hamkor mehmonxonalarda amaliyot o'tashadi. Masalan, Bo'stonliq turizm va madaniy meros texnikumida joriy qilingan "haftaning 3 kuni ta'lim, 2 kuni amaliyot" dasturi ijobiy natijalar berdi. Ushbu dasturda ishtirok etgan talabalar mehmonxona ish jarayonlarini bevosita o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishdi.

Zamonaviy texnologiyalarni o'qitishdagi kamchiliklar

Zamonaviy mehmonxona xo'jaligi yuqori darajadagi avtomatlashtirish tizimlari, onlayn bron qilish platformalari va mijozlar bilan ishlashning zamonaviy usullarini qo'llaydi. Ammo ko'pgina ta'lim muassasalarida ushbu texnologiyalarni o'qitish uchun zarur bo'lgan resurslar yetarli emas.

Bunga yechim sifatida mehmonxona korxonalarini bilan hamkorlikda "texnologik laboratoriyalar" tashkil etishni taklif qilamiz. Bu laboratoriyalarda talabalar zamonaviy mehmonxona boshqaruv tizimlari (PMS), onlayn bron qilish platformalari va mijozlar munosabatlarini boshqarish (CRM) dasturlari bilan ishlashni o'rganishlari mumkin.

Masalan, Toshkentdagi bir qancha mehmonxonalar hamkorlikda texnikumlarga zamonaviy kompyuter texnologiyalari jihozlarni taqdim etishdi, bu esa talabalarning texnologik ko'nikmalarini sezilarli darajada oshirdi.

Menejerlik ko'nikmalarini rivojlantirish ehtiyoji: Mehmonxona xo'jaligida faqat amaliy ko'nikmalar emas, balki menejerlik qobiliyatlari ham muhim ahamiyatga ega. Liderlik, jamoa boshqaruv, mojarolarni hal qilish kabi ko'nikmalar haqiqiy ish sharoitida rivojlanadi.

Tajribamizga asoslanib, "mentorlik dasturlari"ni joriy etishni tavsiya qilamiz. Ushbu dasturda tajribali mehmonxona menejerlari talabalarga mentorlik qilishadi, ularga nafaqat kasbiy, balki menejerlik ko'nikmalarini ham o'rgatishadi. Masalan, Bo'stonliq tumanidagi bir mehmonxonada joriy qilingan mentorlik dasturi natijasida talabalar nafaqat mehmonxona operatsiyalarini, balki xodimlarni boshqarish, moliyaviy hisob-kitoblar kabi muhim menejerlik vazifalarini ham o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishdi.

Doimiy kasbiy rivojlanish zarurati. Turizm va mehmonxona xo'jaligi doimiy ravishda rivojlanib borayotgan soha bo'lib, mutaxassislar doimiy ravishda o'z bilimlarini yangilab turishlari zarur. Ammo amaliyot shuni ko'rsatadiki, ishga joylashgandan so'ng, xodimlarning kasbiy malakasini oshirish imkoniyatlari cheklangan.

Bunga yechim sifatida "ish joyida ta'lim" dasturlarini taklif qilamiz. Ushbu dasturlar doirasida ta'lim muassasalari mehmonxona xodimlari uchun qisqa muddatli kurslar, treninglar va seminarlar tashkil qilishlari mumkin. Masalan, bizning texnikumimizda tashkil etilgan "Zamonaviy mehmonxona marketingi" kursi mahalliy mehmonxona xodimlari orasida katta qiziqish uyg'otdi va ularning kasbiy ko'nikmalarini yangilashga yordam berdi.

Xulosa

Mehmonxona xo‘jaligida kadrlar salohiyatini oshirish murakkab va ko‘p qirrali vazifa bo‘lib, uning muvaffaqiyatli hal etilishi ta‘lim va amaliyotning uzviy uyg‘unligiga bog‘liq. Ta‘lim muassasalari va mehmonxona korxonalari o‘rtasida mustahkam hamkorlik muassas etilganda, talabalar nafaqat nazariy bilimlarni, balki haqiqiy ish tajribasini ham oladilar, bu ularning kasbiy tayyorgarligini sezilarli darajada oshiradi.

Yuqorida keltirilgan tavsiyalar - "ikki tomonlama ta‘lim" modeli, "texnologik laboratoriyalar", "mentorlik dasturlari" va "ish joyida ta‘lim" dasturlari mehmonxona xo‘jaligida kadrlar tayyorlash sifatini oshirishga yordam beradi. Ushbu yondashuvlar nafaqat talabalarning kasbiy ko‘nikmalarini rivojlantirishga, balki ularning mehmonxona industriyasidagi innovatsion yondashuvlar va zamonaviy texnologiyalar bilan tanishishlariga imkon yaratadi.

Kelajakda mehmonxona xo‘jaligi va turizm sohasining yanada rivojlanishi yuqori malakali, amaliyotga tayyor mutaxassislarni talab qiladi. Ta‘lim muassasalari va sanoq korxonalari o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, zamonaviy o‘quv dasturlarini ishlab chiqish va amaliyotga yo‘naltirilgan ta‘lim metodlarini joriy etish orqali O‘zbekiston mehmonxona xo‘jaligini yangi bosqichga ko‘tarish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yhati:

1. Abduraxmanov, K. Turizm va mehmonxona xo‘jaligi: nazariya va amaliyot. Toshkent: Iqro nashriyoti, 2021.
2. O‘zbekiston turizm rivojlanishi milliy strategiyasi. "Xalq so‘zi" gazetasi, 2022-yil 15-may.
3. Smith, J. "Hotel Management in the Digital Age". International Journal of Hospitality Management, 2023.
4. Global Tourism Organization report on hospitality education trends, 2023.
5. www.tourism.uz - O‘zbekiston turizm portali.
6. www.worldtourism.org - Jahon turizm tashkiloti ma‘lumotlar bazasi.